

Advies over het voorstel van nieuwe opleidingen en opleidingenstructuren in het dbso vanaf 1 september 2015

Vlaamse Onderwijsraad

Kunstlaan 6 bus 6
BE-1210 Brussel

T +32 2 219 42 99
F +32 2 219 81 18

www.vlor.be
info@vlor.be

Wijs beleid door overleg

Adviesvrager: Hilde Crevits, vice-minister president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Onderwijs, op 23 april 2015

Uitgebracht door de Raad Secundair Onderwijs op 7 mei 2015 met 10 stemmen voor, 3 stemmen tegen en 5 onthoudingen

Vorbereiding: commissie Leren en Werken, onder voorzitterschap van Sonja Buts

Dossierbeheerder(s): Koen Stassen

1 Situering

De procedure voor de erkenning van nieuwe opleidingen is vastgelegd in artikel 24 van het decreet over het stelsel van leren en verder uitgewerkt in omzendbrief SO 2008/08. De procedure voor de ontwikkeling van de modulaire opleidingenstructuren is bepaald in artikel 28§1 van hetzelfde decreet. De Vlaamse Regering neemt een beslissing na het advies van de Vlor.

De adviesvraag die voorligt gaat over volgende voorstellen tot aanpassing van het aanbod vanaf 1 september 2015:

- nieuwe opleiding kapper-salonverantwoordelijke;
- schrapping van de lineaire opleiding assistent-kapper;
- schrapping van de lineaire opleiding kapper en opname van de modulaire opleiding kapper;
- nieuwe opleiding behandelaar luchtvracht en bagage.

Daarnaast wordt er ook een advies gevraagd over de modulaire opleidingenstructuren voor de drie nieuwe opleidingen kapper, kapper-salonverantwoordelijke en behandelaar luchtvracht en bagage.

De Vlor vraagt een snel en duidelijk antwoord op dit advies zodat de betrokken centra het schooljaar 2015-2016 kunnen voorbereiden.

2 Voorstel lijst met opleidingen dbso¹

De Vlor vindt in de huidige context aanpassingen aan het opleidingsaanbod in het dbso zinloos. De plaats van het dbso in het toekomstige aanbod van het secundair onderwijs is momenteel niet duidelijk door de modernisering van het secundair onderwijs, de plaats van het duaal leren hierin en over de gevolgen van de evaluatie van het decreet leren en werken. Bovendien werd recent de screening van het aanbod in het secundair onderwijs gepubliceerd die een aanzet moet zijn voor een debat over een toekomstgericht aanbod in het secundair onderwijs.

Dit standpunt doet echter geen uitspraak over de waarde van de ingediende voorstellen. De Vlor vindt immers dat de voorgestelde opleidingen uitermate geschikt zijn om voor een belangrijk deel aangeleerd te worden op de werkvloer en wil de goede samenwerking met de betrokken sectoren voortzetten. De raad neemt dit standpunt in om te voorkomen dat opleidingen die nu worden opgericht op korte termijn moeten herzien worden door de op til zijnde hervormingen. Dit brengt een enorme onduidelijkheid en overbodig werk met zich mee voor leerlingen, leraren en centra. Daarnaast wil de raad voorkomen dat beslissingen in deze overgangperiode een voorafname zijn op de verdere uitwerking van het masterplan secundair onderwijs en de plaats van duaal leren daarin.

¹ Het GO! heeft een minderheidsstandpunt ingenomen bij deze paragraaf (zie bijlage).

De Vlor adviseert daarom het voorstel van de lijst met opleidingen van het dbso vanaf 1 september 2015 negatief. Het gaat dan in het bijzonder over de nieuwe opleiding kapper-salonverantwoordelijke, de schrapping van de lineaire opleiding assistent-kapper, de schrapping van de lineaire opleiding kapper, de opname van de modulaire opleiding kapper en de nieuwe opleiding behandelaar luchtvracht en bagage.

Het voorstel om de opleiding assistent-kapper te schrappen uit dbso adviseert de raad wel negatief om inhoudelijke reden. Hij heeft in het verleden consequent gepleit voor een fijnmazig aanbod in het dbso om ervoor te zorgen dat de jongeren tussentijdse succeservaringen kunnen opdoen in hun leertraject. Als deze tussentijdse succeservaringen niet mogelijk zijn in een opleiding, vergroot het risico op vroegtijdig schoolverlaten. Het is dan ook belangrijk om de discussie over deelkwalificaties, zoals voorzien in de beleidsnota van de minister, te voeren en voor jongeren die geen volledig traject afronden een vorm van gedifferentieerde studiebekrachtiging te voorzien. De raad is het ermee eens dat het op termijn geen zin heeft om jongeren op te leiden naar een profiel waarvoor de sector geen vragende partij meer is, maar vraagt om deze opleiding voorlopig als opstap in het traject te behouden tot de discussie over duaal leren en vooral de rol van deelkwalificaties afgerond is. Ook voor buso OV3 is het belangrijk dat deze opleiding behouden blijft om jongeren te kunnen opleiden in dit studiegebied.

3 Voorstellen modulaire opleidingenstructuren²

3.1 Procedure totstandkoming modulaire opleidingenstructuur

Vooreerst merkt de Vlor op dat de overheid de procedure die decretaal vastligt voor de totstandkoming van een nieuw aanbod niet volgt. Het is niet logisch dat de raad tegelijkertijd om advies gevraagd wordt over de lijst met nieuwe opleidingen én tegelijkertijd een adviesvraag krijgt over de voorstellen van modulaire opleidingenstructuren voor de nieuwe opleidingen. Door deze werkwijze geeft de overheid te kennen dat het Vlor-advies over de lijst met nieuwe opleidingen de uitkomst op geen enkele manier zou beïnvloeden. De raad vindt dit onaanvaardbaar.

Bovendien bepaalt artikel 28 van het decreet leren en werken dat de Vlaamse Regering de modulaire opleidingenstructuur ontwikkelt samen met het GO! en de representatieve verenigingen van inrichtende machten van het gesubsidieerd onderwijs. Bij de adviesvraag is de beslissing van de commissie Opleidingenstructuur gevoegd waaruit duidelijk blijkt dat slechts een van de onderwijsverstrekkers aanwezig was bij de ontwikkeling van de opleidingenstructuur en het voorstel dus niet gezamenlijk werd ontwikkeld. De afwezige vertegenwoordigers hebben niet meegewerkt aan de commissie Opleidingenstructuur om principiële redenen die op voorhand aan de overheid werden bezorgd, maar niet opgenomen werden in het verslag van de commissie.

3.2 Het onverkort overnemen van de doelen van de ingeschaalde beroepskwalificaties

De Vlor heeft sinds zijn advies over het voorontwerp van het decreet over de Vlaamse kwalificatiestructuur in 2008 consequent het belang van beroepskwalificaties als basis voor de arbeidsmarktgericht onderwijs- en opleidingsaanbod erkend. Tegelijkertijd is de raad consequent

² Het GO! heeft een minderheidsstandpunt ingenomen bij deze paragraaf (zie bijlage).

blijven pleiten om deze beroepskwalificaties in een onderwijscontext in te bedden. Twee elementen werken dit momenteel tegen. De ingeschaalde beroepskwalificaties beschrijven de competenties van een volwaardig beroepsbeoefenaar én van die competenties worden volgens artikel 30 van het decreet leren en werken onverkort de doelen voor de beroepsgerichte vorming afgeleid. Voor de raad is dit onaanvaardbaar. In een zeer recent advies over de aanbevelingen van het Rekenhof over de afstemming tussen onderwijs en arbeidsmarkt gaat de Vlor hier dieper op in.³

3.3 Afstemming dbso-volwassenenonderwijs

De voorliggende modulaire opleidingenstructuren zijn ontwikkeld door AKOV in een gezamenlijke pilootfase voor het volwassenenonderwijs en het dbso. De Vlor is er van overtuigd dat een opleidingenstructuur slechts tot zijn recht komt als hij volledig is afgestemd op de doelgroep enerzijds en op de organisatie en de eigenheid van het onderwijsniveau anderzijds. Een gezamenlijke ontwikkeling van de modulaire opleidingenstructuren bemoeilijkt de praktische realisatie van een aantal opleidingen omwille van de opname van productgebonden modules.⁴ Hierdoor wordt er soms aan de realiteit van leren en werken voorbij gegaan.

Eerder dan leren en werken te conformeren aan de systematiek van het volwassenenonderwijs dient er gezocht naar eenvormige systematiek voor dbso en Syntra-leertijd die tot op vandaag lineair wordt georganiseerd. Een afstemming tussen beide systemen van leren en werken is prioritair om – in een later stadium – te kunnen bekijken hoe en wat een afstemming op de modulaire structuren voor het volwassenenonderwijs eventueel kan betekenen.

Vanuit deze principiële bedenkingen adviseert de Vlor de drie voorliggende voorstellen dan ook negatief.

Patrice Caremans
wnd. secretaris Raad Secundair Onderwijs

Luc De Man
voorzitter Raad Secundair Onderwijs

³ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over het Rekenhofrapport over de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt](#), 26 maart 2015.

⁴ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Levenslang en Levensbreed Leren. [Advies over opleidingsprofielen volwassenenonderwijs](#), 10 juni 2014.

2. Voorstel lijst met opleidingen DBSO

Het GO! vindt in de huidige context aanpassingen aan het opleidingsaanbod in het DBSO wel zinvol net ook omdat de plaats van het DBSO in het toekomstige aanbod van het secundair onderwijs momenteel nog niet uitgewerkt is, de plaats van het duaal leren nog niet definitief is en de evaluatie van het decreet leren en werken nog niet gekend is. De pas afgeronde screening zal inderdaad de aanzet zijn tot een debat over een toekomstgericht aanbod in het secundair onderwijs maar het GO! beoordeelt de voorliggende dossiers op basis van de huidige situatie en context en wil geen voorafname doen op een toekomstige situatie. De arbeidsmarkt heeft nood aan jongeren die opgeleid worden op basis van actuele referentiekaders. Mogelijke aanpassingen aan het decreet leren en werken mogen de kansen van de jongeren vandaag niet in de weg staan naast de noodzaak van actualisering van de opleidingen waarop in de voorliggende opleidingsstructuren door de sectoren is aangedrongen.

De dossiers die voorliggen moeten beoordeeld worden op hun huidige merites en die zijn er. De dossiers beantwoorden aan een nood vanuit de sector en de arbeidsmarkt en zijn opgesteld op niveau van de doelgroep leren en werken. De competenties zijn concreet en duidelijk omschreven en het bijkomend sectoraal project dat werd ingediend bij de FOD werkgelegenheid, arbeid en sociaal overleg voor ramphandler genereert middelen die in 2015 moeten worden besteed aan dit project. Het GO! wenst dus het belang van de leerlingen centraal te zetten en niet de structuren of principiële bezwaren die er kunnen zijn.

Het GO! wenst wel een uitspraak te doen over de waarde van de ingediende voorstellen en benadrukt dus zeer duidelijk dat de voorgestelde opleidingen uitermate geschikt zijn om voor een belangrijk deel aangeleerd te worden op de werkvloer en wil de goede samenwerking met de betrokken sectoren voortzetten. Om die redenen adviseert het GO! de voorliggende voorstellen positief.

De opleiding en de tewerkstelling assistent-kapper bestaat de facto niet, volgens de sector. Door deze opleiding te laten bestaan, laten we jongeren afstuderen in een onvoldoende realistische opleiding die niet meer aansluit op de arbeidsmarkt zoals die vandaag is. Uiteraard is het GO! ook voorstander van een fijnmazig aanbod in DBSO maar de opleiding assistent-kapper levert jongeren misschien wel tussentijdse succeservaringen op maar biedt hen daarna onvoldoende kansen op de arbeidsmarkt. Het feit dat het GO! voorstander is van deelkwalificaties, impliceert hier niet dat we opleidingen die niet meer voldoende aansluiten op de reële arbeidscontext willen laten bestaan. Het argument dat het op termijn geen zin heeft om jongeren op te leiden naar een profiel waarvoor de sector geen vragende partij meer is, is het voor het GO! net het argument om nu de schrapping van assistent-kapper positief te adviseren, net om de leerlingen die momenteel in hun traject zitten de best mogelijke kansen op tewerkstelling te bieden. Daarnaast voorziet de opleiding kapper in voldoende relevante modules zodat de jongeren voldoende tussentijdse succeservaringen kunnen opdoen en, bij vroegtijdig afhaken, toch nog relevante competenties kunnen verwerven waardoor de opleiding van assistent-kapper niet langer relevant is.

3. Voorstellen modulaire opleidingsstructuren

3.1. Procedure totstandkoming modulaire opleidingenstructuur

De screening is verlopen conform de modaliteiten, criteria en procedure in uitvoering van het decreet. De opname van deze opleidingen in de lijst opleidingen en de goedkeuring van bijhorende opleidingsstructuren, doet ook niets af aan de mogelijkheid van de CDO's om vrij te programmeren en zo maximaal in te spelen op de regionale behoeften van de arbeidsmarkt.

Daarnaast is het inderdaad zo dat er slechts één onderwijsverstrekker aanwezig was in de commissie opleidingenstructuur en het GO! betreurt dat. Het GO! heeft altijd constructief meegewerkt en is aan tafel gebleven en we willen dat ook blijven doen. Omwille van onze constructieve houding adviseren we het voorliggende dan ook positief in het belang van de doelgroep, de leerlingen.

3.2. Het onverkort overnemen van de doelen van de ingeschaalde beroepskwalificaties

Het GO! ziet zelf ook punten die voor verbetering vatbaar zijn in de procedure of met betrekking tot het onverkort overnemen van de beroepskwalificaties. Niet alle beroepskwalificaties zijn even consequent of weldoordacht opgesteld maar het GO! is geen vragende partij om de hele methodiek en het kader waarbinnen de modularisering gebeurt in vraag te stellen. Maar daar waar aanpassingen wenselijk en nodig zijn, wil het GO! constructief het gesprek aangaan en vinden we het dan ook belangrijk dat alle partners opnieuw aan tafel gaan zitten en terug deelnemen aan de dialoog.

3.3. Afstemmingen DBSO-volwassenenonderwijs

Het GO! stelt dat de drie voorliggende opleidingenstructuren afgestemd zijn op de doelgroep en op het systeem van leren en werken. De CDO's hebben er net baat bij dat de competenties concreet en duidelijk zijn omschreven. De afstemming met het volwassenenonderwijs biedt de jongere alleen maar een mogelijke meerwaarde in het kader van levenslang leren. Maar ook hier wil het GO! constructief meewerken om bepaalde knelpunten en bedenkingen uit te werken.

Bij verschillende bemerkingen die door de raad worden geformuleerd, kan het GO! zich wel aansluiten. Maar het GO! kiest ervoor om, in het belang van de jongeren in de CDO's, die opleidingen die voorliggen van start te kunnen laten gaan op 1 september 2015 en dat de principiële discussies op macro-niveau - die ten gronde zullen moeten gevoerd worden en waarbij het GO! zich constructief zal opstellen- de organisatie op micro-niveau niet negatief mogen beïnvloeden, in het belang van de jongeren. Om deze redenen, adviseert het GO! de voorliggende voorstellen dan ook positief:

- **nieuwe opleiding kapper-salonverantwoordelijke**
- **schrapping van de lineaire opleiding assistent-kapper**
- **schrapping van de lineaire opleiding kapper en opname van de modulaire opleiding kapper**
- **nieuwe opleiding behandelaar luchtvracht en bagage.**